

POSTANOWIENIE

Dnia 20 maja 2020 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Bohdan Bieniek

w sprawie z odwołania D. B.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w S.

o prawo do renty socjalnej,

na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w dniu 20 maja 2020 r.,

na skutek skargi kasacyjnej odwołującego się od wyroku Sądu Apelacyjnego w (...) z dnia 16 stycznia 2019 r., sygn. akt III AUa (...),

- 1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania,**
- 2. nie obciąża odwołującego się kosztami procesu organu rentowego w postępowaniu kasacyjnym.**

UZASADNIENIE

D. B. , reprezentowany przez profesjonalnego pełnomocnika, wniósł skargę kasacyjną od wyroku Sądu Apelacyjnego w (...) z dnia 16 stycznia 2019 r., mocą którego oddalono jego apelację od wyroku Sądu Okręgowego w S. z dnia 5 lipca 2018 r., oddalającego odwołanie od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w S. w przedmiocie prawa do renty socjalnej.

W sprawie ustalono, że odwołujący się złożył wniosek o przyznanie renty socjalnej. W toku postępowania sądowego został dopuszczony dowód z opinii biegłych lekarzy (psychiatry, psychologa i endokrynologa), którzy nie stwierdzili całkowitej niezdolności do pracy. Opinie biegłych są kompletne.

W ocenie Sądu Apelacyjnego, postępowanie dowodowe przeprowadzone przez Sąd pierwszej instancji było prawidłowe, w szczególności zmierzało do wyjaśnienia okoliczności z art. 4 ust. 1 pkt 1 - 3 ustawy z dnia 27 czerwca 2003 r. o rencie socjalnej, (jednolity tekst: Dz.U. z 2018 r., poz. 1340) w związku z art. 12 ust. 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, (jednolity tekst: Dz.U. z 2018 r., poz. 1270).

Zdaniem Sądu odwoławczego, zarzuty do opinii biegłych nie są zasadne. Opiniujący lekarze wyjaśnili, że odwołujący się cierpi na wrodzoną niedoczynność tarczycy. Na skutek leczenia poziom wyrównania substytucyjnego jest dobry i nie powoduje ograniczenia niezdolności do pracy. Nadto upośledzenie umysłowe, w stopniu lekkim, nie wykazuje istotnego organicznego uszkodzenia CUN, zaś zaburzenia emocjonalne przebiegają łagodnie. Dodatkowo Sąd Apelacyjny podniósł, że inny biegły z zakresu psychiatrii podzielił powyższe stanowisko. W odniesieniu do faktu pobierania dotychczas renty socjalnej, Sąd Apelacyjny wyjaśnił, że było to związane z chwiejnym przebiegiem choroby tarczycy. Obecnie, w wyniku leczenia, dane schorzenie nie powoduje niezdolności do pracy. Stąd subiektywne odczucie odwołującego się nie może skutkować zmianą wyroku Sądu Okręgowego.

Mając powyższe na uwadze, Sąd Apelacyjny orzekł w myśl art. 385 k.p.c.

Wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania wskazywał na podstawę wymienioną w art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. (skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona). Zdaniem strony skarżącej, wyrok Sądu Apelacyjnego w sposób oczywisty narusza przepisy prawa procesowego (art. 233 § 1 k.p.c. oraz art. 382 k.p.c.), prowadząc do wydania werdyktu w oparciu o niepełny materiał dowodowy. Orzeczenie Sądu odwoławczego pomija długoletnie leczenie odwołującego się, u którego stan zdrowia od urodzenia się jest niezmienny.

W odpowiedzi na skargę kasacyjną organ rentowy wniósł o odmowę przyjęcia jej do rozpoznania i orzeczenie o kosztach postępowania kasacyjnego.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Przesłanki przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania enumeratywnie wymienia art. 398⁹ § 1 pkt 1 – 4 k.p.c. Skarżący wskazał na jedną z nich, a mianowicie skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona.

Wstępnie należy zwrócić uwagę, że Sąd Najwyższy nie jest trzecią instancją sądową i nie jest jego rolą korygowanie ewentualnych błędów w zakresie stosowania czy wykładni prawa w każdej indywidualnej sprawie. Przedmiotowe spostrzeżenie koreluje z publicznoprawną funkcją skargi kasacyjnej i zamyka się stwierdzeniem, że skarga kasacyjna jest środkiem odwoławczym o szczególnym charakterze. Zmierza do ochrony interesu publicznego przez zapewnienie rozwoju prawa i jednolitości wykładni. Natomiast jej zadanie nie polega na ponownej ocenie sprawy z perspektywy niezadowolonej z rozstrzygnięcia strony.

Powołanie się na podstawę z art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. oznacza, że w sprawie doszło do elementarnych błędów, które są widoczne *prima facie*, bez głębszej analizy prawnej. Dotyczy to więc jedynie uchybień przepisom prawa materialnego albo procesowego, zarzucanym sądowi drugiej instancji, o charakterze podstawowym (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 6 listopada 2015 r., IV CSK 263/15, LEX nr 1940571). W judykaturze podkreśla się, że przesłanką przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania nie jest oczywiste naruszenie konkretnego przepisu prawa materialnego lub procesowego, lecz sytuacja, w której naruszenie to spowodowało wydanie oczywiście nieprawidłowego orzeczenia. Sam zarzut naruszenia (nawet oczywistego) określonego przepisu (przepisów) nie prowadzi wprost do oceny, że skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona (por. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 7 stycznia 2003 r., I PK 227/02, OSNP 2004 nr 13, poz. 230; z dnia 11 stycznia 2008 r., I UK 285/07, LEX nr 442743; z dnia 11 kwietnia 2008 r., I UK 46/08, LEX nr 469185 i z dnia 9 czerwca 2008 r., II UK 37/08, LEX nr 494133 oraz postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 3 października 2013 r., III SK 11/13, LEX nr 1380967).

Realizacja powyższych założeń oznacza, że uzasadnienie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej zawiera odpowiednio skonkretyzowane normy prawa procesowego albo materialnego, zaś argumentacja przyczyn przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania będzie adekwatna do standardu odpowiedniego do powagi postępowania kasacyjnego przed Sądem Najwyższym i umiejętności zawodowych wnoszących skargi, profesjonalnych prawników (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 6 maja 2010 r., III UZ 2/10, LEX nr 622211).

Tych postulatów przedmiotowy wniosek nie spełnia. Skarżąca ograniczyła się jedynie do stwierdzenia, że zaskarżone orzeczenie w sposób oczywisty narusza przepisy postępowania, to jest art. 233 § 1 k.p.c. oraz art. 382 k.p.c. Wybrany zestaw, o ile miałby możliwość wywołania jakichkolwiek skutków prawnych winien być wymieniony łącznie (art. 233 § 1 k.p.c. w związku z art. 382 k.p.c.). Niemniej należy zauważyć, że podstawą wydania wyroku przez Sąd Apelacyjny były wiadomości specjalne z zakresu medycyny. Z dowodów tych wynika, że odwołujący się nie jest osobą całkowicie niezdolną do pracy. Nie można więc doszukać się w powołanych przepisach elementarnego naruszenia prawa. Zakres swobodnej oceny materiału dowodowego musi być koherentny z całokształtem okoliczności sprawy, zwłaszcza z opinią biegłych sądowych. W sprawie stanowisko Sądu jest zbieżne z opinią biegłych i z tego powodu nie można mówić o defektach w procedowaniu przez Sąd drugiej instancji. Po wtóre, obowiązek z art. 382 k.p.c. nie oznacza w każdym przypadku obowiązku ponowienia, poszerzenia dowodów. Jest to konieczne, w razie gdy dotychczas sporządzone dowody nie są zupełne i przekonujące. Sąd Apelacyjny – wbrew supozycji skarżącego – wyjaśnił powody, dla których odwołujący się obecnie nie jest uprawniony do renty socjalnej. Przyczyny tego stanu rzeczy wynikają z oceny aktualnego stopnia zaawansowania schorzeń, na które leczy się wnioskodawca. Jednocześnie we wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania nie wskazano na czym ma polegać elementarne naruszenie art. 382 k.p.c. Nie jest nim wydanie wyroku, który nie spełnia oczekiwań strony, niezależnie od stopnia współczucia, jakim należy obdarzyć każdą osobę dotkniętą chorobą. Odmowa dalszego procedowania w sprawie została należycie umotywowana, mając na względzie indywidualne okoliczności przedmiotowej sprawy. Między opiniami biegłych nie było sprzeczności wymagających kontynuacji postępowania dowodowego. Nie można zapomnieć, że renta socjalna jest świadczeniem specyficznym. Jest finansowana całkowicie z budżetu państwa, a jej uzyskanie nie jest uzależnione od uprzedniej pracy, a co za tym idzie opłacania składek na ubezpieczenie społeczne i posiadania odpowiedniego, wymaganego okresu składkowego. Celem renty socjalnej jest bowiem zapewnienie zabezpieczenia społecznego osobom, które w okresie poprzedzającym podjęcie pierwszej pracy doznały naruszenia sprawności organizmu uniemożliwiającego

podjęcie zatrudnienia. Renta socjalna jest świadczeniem z zakresu zabezpieczenia społecznego, przyznawanym na zasadzie solidaryzmu. Charakteryzuje się powszechnością i jednolitością w zakresie poziomu świadczeń. Renta socjalna jest także świadczeniem subsydiarnym, które nie przysługuje w razie posiadania uprawnienia do świadczeń z innych systemów ubezpieczeń. Renta socjalna przysługuje wyłącznie z uwagi na całkowitą niezdolność do pracy (zob. postanowienie Trybunału Konstytucyjnego z dnia 6 grudnia 2018 r., K 19/16, OTK-A 2018 r., poz. 74).

Mając powyższe na uwadze, Sąd Najwyższy orzekł z mocy art. 398⁹ § 2 k.p.c.

O kosztach procesu organu rentowego orzeczono w myśl art. 102 k.p.c. i art. 398²¹ k.p.c.